

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIV.

„Gazeta” este în fă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șe- luni
6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șe-
 luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la tôte oficiile
postale din țintra și din afară
și la dd. celestori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrația, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șe- luni 5 fl., pe tre-
 luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șe- luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Ună esemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonații cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Brașov, 22 Maiu v.

Din momentul, în care con-tele Apponyi și cu partida sa s'au declarat solidar cu proiectul de reformă al administrației de stat, prezentat de ministrul-președinte Szapary — situația în cercurile politice unguresci s'a schimbat în mod esențial.

Nu mai deunădile, când se desbătea în dietă proiectul de lege privitor la jurisdicțiunea consulară, organele guvernului pe'ntre-cute își băteau joc de opoziția moderată și de conducătorul său, contele Apponyi, nișuind a-lu discredita înaintea opiniei publice unguresci.

Astăzi însă presa guvernului și-a întors chepenegul. Ea nu găsește destule cuvinte pentru a preamări pe Apponyi și a lauda „extra-ordinarele” lui calități.

Chiar și semi-oficiosul „Nemzet”, care nici-odată nu s'a prea însuflețit pentru o fuzioneare cu partida lui Apponyi — de trică, se înțelege, ca nu cumva prin o asemenea fuzioneare să se pierdă prestigiul puterii — este de rândul acesta cât se poate mai cochet față cu Apponyi și nu cruță chiar de loc cuvintele de laudă la adresa acestuia.

Peste tot, organele guvernului se unesc într-o constatare, că o complectă fuzioneare între Apponyi și guvern este în apropiare.

Dér orî cât de mare ar fi bucuria, ce o pricinise în cercul celor dela guvern alăturarea lui Apponyi la proiectul de reformă al administrației, ei voru avé încă să suporte o luptă desperată cu cei din partida independentă și dela 48, cari deși, cel puțin în decursul debaterilor actuale, au rămas numai singuri în opoziția,

sunt însă hotărâți a duce lupta până la cele mai extreme margini. În alianță cu această partidă voru lupta în contra proiectului pentru introducerea administrației de stat și acei vre-o de ce deputați, cari au eșit din partida guvernului; voru mai merge mână în mână cu ei și câțiva deputați, ce stau afară de partid, precum și vre-o alți doi-trei din partida moderată.

Toți aceștia voru forma o putere, care fără îndoială va face mari greutăți guvernului, ba în vederea luptei desperate, ce e în ajun de a se desfășura, chiar în cercuri politice bine informate se combină la o eventuală disolvare a camerei.

Nu este eschisă posibilitatea, că în urma complicațiilor politice, ce s'au iscat și probabil, că se voru isca încă în viitor, să ajungă Apponyi la cârmă, căci după cum se poate observa chiar și dintr'un articol publicat zilele acestea în „Pesti Naplo”, organul opoziției moderate, cam la acesta a țintit contele Apponyi și prin alăturarea sa la proiectul de reformă al administrației.

În casul acesta s'ar afla, poate, și omenii de aceia, cari din atitudinea de până acum a contele Apponyi aru conchide în câtva, că sub guvernul lui doră-doră ne-am pute aștepta la o politică mai puțin agresivă față cu naționalitățile.

S'ar înșela însă amar cei ce eventual și-ar face combinații de asemenea natură.

Adevărat, că chiar față cu proiectul de reformă al administrației de stat contele Apponyi declară, că el îl primesce, dér nu cu scopul accentuat de ministrul Szapary, de-a voi „să și făurască arme pentru a asupri

drepturile cetățenilor nemaghiari și a răpi egala îndreptățire a acestora, ci tocmai cu scopul contrar.”

Asemeni declarații însă nu par a avé pentru noi nici o valoare. Nu dela o persoană putem noi aștepta schimbarea politicii agresive față cu naționalitățile, ci acesta s'ar pute spera numai dela o radicală schimbare a actualului sistem de guvernare greșit și ticălos.

„Cestiunea română.”

Noua revistă politică-literară din Berlin, „Das Zwanzigste Jahrhundert”, despre care principele Bismarck se exprime foarte favorabil la timpul său, publică la locul primă un lung articol sub titlul de mai sus. În introducerea acestui articol, apărut în Nr. 7 al susu disei reviste, se face amintire mai întâiu de evenimentele din peninsula balcanică; se arată starea neliniștită din Serbia, Muntenegu, Albania etc. apoi se amintesc despre asasinarea ministrului bulgar Belcev și despre alianța ruso-francesă. După aceste articule continuă astuteliu:

„Față de această situație generală politică și față de lucrurile din peninsula balcanică, e mai mult ca momentuosă împrejurarea, că cestiunea română, despre care deja de mai mulți ani se vorbește, devine acum din ce în ce mai puternică și împinge spre o decizie.”

În ce constă această cestiune română? Esistă ore o astfel de cestiune? Cum s'a născut și unde își caută ea rezolvarea?

Despre cestiunea română până acum puțin s'a vorbit în vestul Europei. Diarele nu s'au ocupat aproape de loc cu ea și n'a jucat nici un rol în po-

litica generală. Ea era privită ca o afacere internă austro-ungară și n'a ațit de loc spiritele dincolo de stâlpii negru-galbeni dela frontieră, pentru că clica ungaro-semitică, în mâinile căreia se află presa austro-ungară, s'a îngrijit, ca sfera și însemnătatea acestei cestiuni să nu ajungă la cunoștința lumii de dincolo de cercurile interesate. Abia din tòmna anului trecut s'a întâmplat altcum: abia de când Românii din Ungaria au început lupta desperată față și cu putere în contra asupritorilor maghiari și de când elementele naționale din regatul României au început să se intereseze de conaționalii lor prigoniți din Ungaria; numai de atunci s'a atras atențiunea cercurilor politice mai largi asupra cestiunii române. Și îndată s'a arătat, că ea este o afacere politică și națională de mare însemnătate pentru întregă Europă, într-o măsură nemijlocită și influențată asupra dezvoltării viitoare a lucrurilor din sud-ostul continentului nostru.

Ca tôte cestiunile temporale mari și politice, ce stau la finea seculului al 19-lea spre cercetare și răspundere, astfel și cestiunea română este o cestiune politică și de drept public și în general istorică, așa-dér are o cauză dublă de nascere.

Poporul Românilor și Românilor, care după statoririle și aprepările mai nou statistice, este de circa 11 milioane de suflete, și grație cursului de dezvoltare istorico-politică altă isoriei statelor și popoarelor din unghiul sudic al Europei, și grație înțelepciunii diplomaților, cari au pe conștiința lor atâtea creații istorice nenaturale, — întocmai ca Sârbii, Grecii și Bulgarii, nu sunt uniți într'un întreg compact național și de stat, nici politicesc, nici în privința dreptului public, ci se afla ca fracțiuni și formațiuni de state ultime în peninsula balcanică și în nordul țărilor limitrofe. Dintre acești 11 milioane de Români, cari în cursul is-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Despre Mirabeau.

Din studiul lui Victor Hugo.

I.

În 1781 se vorbea mult în Franța despre o desbatere serioasă, ce se iscase în sinul unei familii între un tată și un unchiu. Era vorba despre un membru periculos, cu care această familie nu mai scia ce să facă. Acest om tre-cut deja peste prima fasă ferbinte a juneței și cu tôte acestea cuprins de frenesia etății pasionate, plin de datorii, pierdut în nesdrăvăni, se despărțise de soția sa, seduse pe una a altuia, a fost condamnat la mörte și decapitat în efigia pentru această faptă, fugise din Franța, se reintorse éráș, coresu și părându-i rău, precum dicea el, și — vindecat de neascultarea sa — el cerea să reintre în familia sa și ași relua soția sa. Tatăl doria acesta, voind să aibă nepoți și să și perpetueze numele său, sperând de altcum a fi mai fericit ca moșu, decât ca tată. Însă fiul risipitor avea trei deși și trei de ani. Trebuia să fi refăcut de tot. Dificilă educație acesta! Reaședat în societate, pe ce mână să îl încredințeze? Cine se va însărcina ore a îndrepta sira spi-

nărei unui astfel de caracter?... Tatăl voia să lă dea unchiului, unchiul voia să lă dea tatălui.

— Ia lă tu, dicea tatăl.

— Nu lă vreun, dicea unchiul.

— „Să presupunem în faptă replică tatăl, că acest om nu e bun de nimic, chiar de nimic. El are gust, șarlatanism, aer provocator, de acțiune, turbulent, audace, seducător și câte-odată cu demnitate. În comandă nu e nici dur, nici nesuferit. Ei bine! tôte acestea nu sunt decât a lă face să lă veți dispus a uita ziua de ieri, ne îngrijindu-se pentru cea de mâine, supus impulsiei momentane, copil, papagal, om abortat, care nu cunoște nici posibilul, nici imposibilul; nici necomodate, nici comodate, nici lucrare, nici repaus, și care se abandonează îndată ce lucrurile resistă. Cu tôte acestea cred, că s'ar pute face escelent de util, decât va fi prins de mânerul vanității. El nu va scăpa. Eu nu lă voi cruța cu raționamentele mele matinale. El cuprinde morală mea, bine susținută și lecțiunile mele totdeauna vii, pentru că ele conduc spre un scop totdeauna real, bine știind, că fără îndoială natura nu se poate schimba, că rațiunea însă servește a coperi părțile

slabe și pentru a le cunoște bine, pentru a evita ca să nu deorbeze pe acolo.”

„E o problemă furiösă, relă unchiul, a voi să rotunzești un caracter, care nu e decât un ariciu plin de țepe cu prea puțin corp!”

Tatăl însă insistă. „Fii milostiv față cu nepotul tău, uraganul! El recunoște tôte pozițiile sale; pentru că el e cel mai mare afirmator din univers; dér e cu neputință ca cineva să aibă mai multă înlesnire și spirit. E un fulger la lucru și expeditiv. În fond cei trei-deși și trei de ani ai lui facu cât cei șeș-deși și șeș ai mei și nu e lucru rar a vedé un om în etatea mea, deși încărunit înaintea de vreme, a se îndeletnici cu obosirea picioarelor și a spiritului tinerilor în decurs de opt ore de preumblare și de cabinet, pentru a vedé apoi un burduf umflat, grav și cu aer îmbătrănit, dicend tată și a nu ști cum să se porțe. El are trebuință nemărginită de a fi guvernat. El e o simte acesta prea bine. Tu trebuie să te însărcinezi cu acesta. El știe, că tu mi-ai fost mie tot-deuna și vei pute fi și pentru el și pilot și busolă. El își pune vanitatea în unchiul său. Ți lă predă ca pe un subiect rar pentru viitor. Tu ai totu

Saturnul, care lipsese Mercurului său. Dér când îl vei ține să nu lă lași să plece. Dacă va face minuni, ține lă strins și du lă de mâncă; șermanul are lipsă de acesta. Dacă tu i vei fi tată, te va mulțami, decât i vei fi unchiu, el e pierdut. Iubesc pe acest bărbat june!”

— „Nici-decum, dișe unchiul; eu știu, că subiecte de pânura acesta știu face câtva timp labe de piscă; și chiar el de altă-dată, când trăia în apropierea mea, era ca o fată mare, când în-oruntam numai puțin sprâncenele. Dér acum nu lă vréu. Nu mai sunt nici în etatea, nici nu mai am gust a mă frământa cu imposibilul.”

— „O frate! relă bătrânul rugător, decât această creatură dislocată poate fi vre-odată recusută, nu va pute fi decât numai prin tine. Deorece el e desmătat, n'ăși pute să i dau un patron mai bun, ca pe tine. Ia lă, fi bun și firm cu el și tu vei fi mântuitorul său și vei face din el capul tău de operă. El știe, că sub fața ta lungă, severă și rece se ascunde cel mai bun om, ce a existat vre-odată, — un om din ceta sfinților. Sondăz-i inima, cultivă-i mintea. Tu es omnis spes et fortuna nostri nominis!”

— „Ba nu, replică unchiul. Nu

toriei și-au păstrat și eluțat cu o vânoșie admirabilă particularitățile lor naționale și îndreptățirea de a valora ca popor independent, viețuesc cam 6,100,000 suflete în regatul României; ceialtați sunt împărțiți parte prin sin-gurate țări din peninsula balcanică, parte se țin de Ungaria și Rusia și adică de Austro-Ungaria se țin cam 2.870.000, cari viețuesc în Ungaria o-ctică, în Bucovina și în Ardél, și în Rusia cam 1 milion de suflete, cari locuesc în Basarabia sudică.

Dacă privim o chartă etnografică a țărilor Dunărene, atunci ne surprinde grupa compactă a poporului românesc, care-și are punctul central în regatul României și pe conaționali lor, cari nu se țin de România îi au grupați în jurul României, fără să fiă întretăiată în mod considerabil de popore străine.

Că ce pozițiune militară, economică culturală și politică și-a câștigat în scurtă timp regatul României, e atât de cunoscut încât nu trebuie ca să mai perdem vorbe înzadur. Să ne aducem numai aminte de războiul ruso-turc din 1877—78. Cestiunea română numai pentru aceea nu s'a ivit în regat, că-și trage originea din asupriri, pe cari au să le îndure din partea Maghiarilor, Români, cari trăiesc în Ungaria.

N'avem aici nici o ocaziune, să intrăm mai adânc în istoria acestor Români ardeleni, din Ungaria și din Bucovina: a de ajuns a constata, că ei, până când au aparținut coroanei ungere și mai târziu celei habsburgice, au format în monarchia habsburgică poliglotă un element sigur, susținător de stat, cu simțeminte monarchice, și au avut o sorte suportabilă, până după războiul germano-austriac din 1866, când a ajuns la domni dualismul în Austro-Ungaria și Maghiarii și-au început propaganda lor arbitrară prin crearea așa numitului „stat național“ un-guresc. Din timpul acela principiile de stat din Ungaria s'au schimbat cu totul de către stăpânitorii Maghiari și Jidani cu asuprirea locuitorilor ne-maghiari și nejidani ai țării, și Români au fost mai crânceni, decât Sasi. asupriți, nedreptățiți și în fine amenințați în existența lor națională.

Avem înaintea noastră o serie de publicațiuni, broșuri și articoli, cari pe baza faptelor notorii și pe baza unor împărțiri demne ele descriu situațiunea, în care se află Români asupriți de nobilimea maghiară și de ajutoarele ei, de Jidani, — descriu această situațiune într-o lumină, față de care situațiunea confrăților noștri germani din provinciile rusești de lângă marea octică, din Boe-

mia, a Finlandesilor și Polonilor din Rusia ș. a. care face să și-se ridice perul în cap, apare într-o lumină cu totul trandafiră.

E cunoscut, că Ungaria e cea țară în Europa, în care rassa semitică a smuls pentru sine partea cea mai mare a puterii factice și care are cele mai multe prospecte pentru întemeierea unui imperiu ideal nou jidovesc în Europa. Imprejurarea acosta, care a pus în serviciul șovinismului maghiar semitismul speculant, care umblă fără îndurare după putere și câștig, și prin acesta i-s'a dat în mână o putere aproape nețermurită, cedându-i poporațiunea ne-maghiară din țară pentru despozierea arbitrară, a adus la acela rezultat, că Românilor din Ungaria, cari numără aproape 3 milioane, partea cea mai mare țărani agricultori, dela 1868 toate libertățile și drepturile cetățenești constituționale — nu pe hârtia, ci în realitate — li-s'au reținut pe nedrept, așa încât pe încetul li-s'a răpit dreptul lor electoral, administrația lor proprie, libertatea bisericească, școlile lor naționale etc. și că Maghiarii, cari de fapt formează minoritatea în țară, s'au înălțat în Ungaria ca o „națiune“ singură stăpânitoare, și adică întru atata, că astăzi afară de ei în dieta țării în administrațiune, în justiție în scurtă în toate funcțiunile publice și în comerțul mare și în proprietățile private de pământ numai Jidani mai au loc și influință. În contra acestei asupriți, Români din Ungaria, după cum ori și când sunt contrinse să facă minoritățile, au făcut mai întâi o rezistență pasivă și au aloțuit o unire strânsă națională, și acosta cu atât mai vârtos, cu cât ori ce încercare de împotrivire în contra volniciei maghiare din partea inteligenței române din țară a fost înăbușită din temelie cu puterea armelor, cu temniță în moduri cel mai brutale. Așa s'a întâmplat, că dela 1881 încoco, aproape 3 milioane de Români din Ungaria se nu aiba nici un singur deputat în dieta din Pesta. După cum se știe, totu așa li-a mers și Sasilor ardeleni și deși acum de curând li-a succedat, ca să eșă din pasivitatea lor, cu toate acestea în general situațiunea lor nu s'a făcut de loc mai bună, decât a vecinilor lor Români.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 22 Mai (3 Iunie).

Reforma telegrafică. După cum anunță „Nemzet“, în curând se vor face schimbări esențiale cu privire la taxele și manurile telegramelor pentru întreaga țară. Guvernul, în urma unui proiect

făcut în înțelegere cu ministrul de comunicațiune și de finance a hotărât să ștergă taxa fundamentală, er taxă după cuvinte ce era în usă până acuma a o stabili la 3 cr. de cuvânt, așa ca taxa minimală (după 10 cuvinte) să facă 30 cr. Reforma acosta se dăce, că va intra în vigoare deja cu 1 Iul. n. c. și în privința acosta ministrul va da cât de curând ordinațiunile de lipsă.

La jubileul regelui Carol. Cetim în „Timpul“: Toți suveranii străini au trimis felicitări Suveranilor români cu prilegiul jubileului, afară de curtea Rusiei, care singură s'a obținut a trimite ori ce felicitare regelui Carol.

Români batjocoriți de pe catedră. Sub acest titlu scrie „Gazeta Bucovinei“: „Sâmbăta trecută „Junimea“, societatea studenților români dela universitatea de aici, ținuse o ședință extraordinară în sala universității Nr. 3. Luni servitorii voru fi descoperiți la scaunele din acea sală vre-o două cioplituri mai prospete și au făcut, se vede, rectorului arătare despre acosta. D-l Dr. Schuler-Libloy, actualul rector al universității, însă fără să mai cerceteze cazul, s'a aflat îndemnat a se pronunța de pe catedră cam în următorii termini la adresa Românilor peste tot: „Se dăce, că Români ar fi civilizați, acosta însă nu stă, după ce...“ și aci Magnificența Sa istorisi cazul cu scaunele ciocărtite, asemănându-l cu un vandalism comis de țele trecute în grădina publică de aici și admițându, că și acel vandalism a putut fi sêvêrsit de către Români. — După cum suntem informați, nu pentru întâia dată s'a vorbit la universitatea de aici de pe catedră în contra poporului românesc. Ar fi timpul suprem, ca cel puțin în urma acestui incident din urmă cei competenți să iê măsurile cuviincioase, pentru-ca un popor să nu mai fiă în asemenea chip batjocorit în propria sa patriă și țară. Magnificența Sa d-l Dr. Schuler-Libloy și alții, pe cari îi privește, voru trebui să știe, că nu se află în Ungaria, unde „savanții“ maghiari își pot nepedeșiți permite luxul, de a insulta pe Români de pe catedră, ci în Austria, unde poporele sunt egale și unde nu e permis a propaga chiar de pe un loc atât de însemnat ură în contra unei naționalități.“

† Dr. Ioan Moga. Din Sibiu primim dureroasă șire despre mărtea distinsului medic român de acolo, Dr. Ioan Moga, ginerele regretatului Iacob Bologa și cumnat al d-lui Valeriu Bo-

loga, dirigentul Filialei „Albina“ din loc. În răposatul a perdit societatea română din Sibiu pe unul dintre cei mai valoroși și mai onorabili membri ai săi. Ca membru în consiliul de direcțiune al institutului „Albina“, el s'a caracterizat prin zel și conșiențiositate. Din incidentul morții sale întâmplată Luni sêra, în 1 Iunie st. n., la Filiala „Albinei“ din loc s'a arborat un stindard de doliu.

Adresăm multă întristatei familii condolențele noastre cele mai sincere.

Societatea „Tinerimea Română“, din Bucuresci și-a serbat Marți în 21 Mai v. c. în noul palat al Atheneului, a XIV-a aniversare a sa, Serbare s'a deschis de președintele societății, Nicolae S. Dumitrescu, după care D. Alexandru I. Sonțu vorbi despre modul „cum crescem“ și în urmă se făcu distribuțiunea premiilor la elevii și elevele învățământului primar, cari s'au distins la concursul ținut de Societate în anul acesta.

O grea lovitură a suferit țelele acosta d-l Basiliu Podobă din Clușiu prin mărtea prea timpurie a scumpei sale soții, care a fost o femeie vrednică și mamă devotată. — Impărțim durerea obidatului soț și-i dorim mângaiere!

Tinerimea gimnasială din Blășiu invită la petrecerea de văr, ce o va aranja Sâmbăta, în 6 Iunie n. c., în „Berclul metropolitan“. Prețul intrării: De persoană 50 cr. Inceputul la 2 ore p. m. Pentru cast de timp nefavorabil Comitetul aranjator s'a îngrijit de localitate.

Brașovul în descriere și ilustrațiune. Revista d-lui Mihail Szalay numita „Gazeta pentru străini“ („Gazette des Etrangers“ „Látogatók lapja“), ce șcim, că apare în Budapesta și aduce în mai multe limbi descrierea cu ilustrațiune a orașelor din patriă, — de rândul acesta (Nr. 5) aduce în limba română, francesă, maghiară și germană descrierea detaliată și cu ilustrațiune a orașului nostru, Brașovul. După o introducere scurtă, descrierea începe cu istoricul dezvoltării Brașovului, după care autorul arată cele mai însemnate edificii și localități din întreg Brașovul. Apoi urmează următoarele capitule: Brașovul ca vilgiatură (de G. A. Lurtz). Instituțiune de cultură în Brașov. Priviri fugitive asupra relațiilor de economie națională ale cetății Brașovului (de Eugen Jekelius). Circulațiunea institutelor celor mar din Brașov. Industria mare: industria petrolului, industria textilă, industria de hârtie, și în sfârșit firme recomandate. În text se află intercalate următoarele ilustrațiune: O parte din prospec-

intră în mintea mea a comite orima unei legături așa de mari. Acosta nu va fi o afacere. O femeie tină și frumoasă voiesce să afe un tiner de douăzeci și șese de ani. Care e junele bărbat, care se nu-și dea silința de a-i apare în calea sa în chipul acesta? Dêr acesta e un spirit turbulent, orgolios, avantajos, insubordinat; — un temperament rêtăcios și vicios! Pentru ce mi-l aș încăra asupra mea? El se arată și mai sêlbatic pentru ca să-și placă. Așa e bine. Eu șciu, că el e seducător, că el e sôrele, care rêsare. Un motiv mai mult ca să nu mă espună a fi înșelat de el. Juneța are totu-deauna dreptate contra bătrâneții.“

— „Tu n'ai cugetat totu-deauna așa, răspune cu tristețe tatăl; era un timp, în care tu'mi soriai: Cât pentru mine acosta copilă imi deschide pieptul.“

— „Da, dăce unchiul, și când tu'mi răspundeai: Nu te încrede, păzesce-te de ciocul lui aurit.“

— „Ce voiesc deci ca să fac? esclamă tatăl, vâdându-și sdrobite și cele din urmă argumente ale sale. Tu ești destul de echitabil, ca să simți, că cineva nu-și taiă pe un fiu cu aceeași

ušurință ca un braț. Dacă acosta s'ar fi putut face, deja de multu aș ave numai un braț. Și apoi s'a conservat rassa prin alți dec de mii cu multu mai slabi și mai nebuni. Ilu avem, frate, așa cum ilu avem. Eu voi trece și decă nu te-aș ave pe tine, n'aș fi decât un sêrman bătrân îmbrăncit. Pe cât vom mai fi în viață, trebuie să îngrijim de el.“

Insă unchiul, om peremptoriu, puse capetă tuturor rugărilor, prin aceste cuvinte netede:

— „Nu voiesc! e o nebuniă a vré să fac ceva din omul acesta. Ar trebui, cum dăce buna lui soție, trimis la insurgenți, ca să-i taiă capul. Tu ești bun, fiul tău e un mișel. De prezentu te-a apucat furia posteromaniei; dêr ar trebui să te cugeți, că Cyrus și Marcurel ar fi fostu prea fericiți să nu fi avutu nici pe Cambyse, nici pe Commod!“

Cetind acestea, nu se pare ore, că asistă cineva la una din acele scene frumoase de înaltă comediă domestică, în care gravitatea lui Moliere atinge aproape mărimea lui Corneille? Esistă ore în Moliere ceva mai frapant, ca frumșete de stil și aer grav, ceva mai adânc

omenesc și mai adevărat decât acești doi bătrâni impunători, pe cari secolul al șapte-spre-șecilea se pare a-i fi uitat în secolul al optu-spre-șecilea, ca două modele de moravuri vechi? Nu-i vedeți ore venind pe amândoi încărcți de afaceri și daraveri, rêtămându-se pe lungile lor bastoane de trestie spaniolă, reamintind prin costumele lor mai mult pe Ludovic XIV, decât pe Ludovic XV; mai mult pe Ludovic XIII, decât pe Ludovic XIV? Limbagiul, ce-lu vorbesc nu e elu ore tocmă limbagiul lui Moliere și alu lui Saint-Simone? Acestu tată și acestu unchi sunt cele două tipuri eterne ale comediei; sunt cele două buze severe, prin care ei gustă, instruiță și moralisță în mijlocul unei mulțimi de alte buze, care nu facu alta, decât ridu; aceștia sunt Marquisul și Comandorele, e Geronte și Ariste, e bunătatea și înțelepciunea, acestu admirabilu duo, asupra căruia revine Moliere de atatea ori.

Unchiul: Unde alergi?

Tatăl: Colo, ce șciu eu!

Unchiul: Mi-se pare, că ar trebui, să începem a ne consulta împreună despre lucrurile, ce ar trebui făcute față de acosta întâmplare.

Scena e completă nimic nu lipsese nici chiar mișelul de nepot.

Ceea-ce e isbitor în cazul de față, e, că scena de nou reprodusă e un lucru real, e că acestu dialog între tată și unchi s'a făcut textual prin scrisori pe cari publicul le pôte ceti ori când; e că fără șcirea celor doi bătrâni, obiectul gravelor contestațiune ce le făceau ei, era unul din cei mai mari bărbai ai istoriei noastre, e în fine, că în cazul acesta marquisul și comandorele sunt un veritabil marquis și un veritabil comandore. Unul se numia Victor de Riquetti, marquis de Mirabeau, celalaltu Ioan Antonie de Mirabeau, căpitan al ordinului de Malta. Mișelul de nepot era Honoré-Gabriel de Riquetti, pe care în 1781 familia sa ilu numea uraganul și pe care lumea astăzi ilu numesce Mirabeau.

Astfelu un om abortat, o creatură dislocată, un cap bun de a fi tăiat de insurgenți, un criminal stigmatizat prin justiție, cu un cuvântu un flagel, acosta era Mirabeau la 1781 pentru familia sa.

(Va urma.)

tul general al cetății privită de către „Romuri”, de pe calea ce duce la Vartă; Casa sfatului, Biserica evanghelică numită „Biserica neagră”, Strada vămii, Palatul institutului de pensii, Tipografia populară (portul) din țera Bărsii, Prospectul intern din biserică ev. luterană (altarul), O parte din prospectul general al cetății privită de lângă „Bradul Regelui”, Târgul grâului, Strada porții, Școala reală de stat, Școala de fețițe, Prospectul organelor din biserică ev. luterană. Edificiul de dărela semnu (Schützenhaus), Biserica St. Nicolae, Poarta Caterinei, După zidurile de jos. Organele catedralei evanghelice, Poarta principală a catr. evang., Poarta lui Solomon și fabrica de postavă a lui Scherg. Apoi Ruinile castelului din Feldiara. Castelul Branului, și Castalul Peleşului.

Brașovul, care în privința comercială cât și în privința poziției sale frumoase concurează cu cele mai însemnate orașe din patriă, în revista d-lui M. Szalay ocupă locul al patrulea (BPesta, Clușiu, Mișcolț, Brașov) și i-se face o descriere frumoasă și obiectivă însoțită de numite ilustrații bine executate, așa încât străinul își va pute forma o idee clară despre orașul nostru și fără de a-l vedea.

Cummi eterne pentru cei răposați.

Atotputernicul Dumneșeu chiamând la sine pe d-lu Doctoru Ioan Moga din Sibiu, Demnul Dir. Valeriu Bologa și Dăma Lucia Bologa, ca cumnați, în semn de aducere aminte de acestu scump cumnat al domniilor lor ni-au predat în locul unei corone, 20 fl., pe cari îi adăogăm la fundațiunea întru amintirea de iubii răposați.

Răpindă morțea din mijlocul sumppei sale familiei pe multă prețuitul d-nu Dr. Ioan Moga, d-nii funcționar ai filialei „Albina” din Brașov: N. P. Petrescu, adjunct; Ieronim G. Barțiu, V. Uveges, I. Oncioiu, I. Moldovan și N. Bentia au depus în loc de o coronă pesieriu, 20 fl. ca contribuție pentru amintirea neuitatului defunct, cari bani îi adăogăm la fundațiunea întru amintirea de iubii răposați.

Chiamându Dumneșeu în lăcașurile eterne pe iubitul și neuitatul amic Dr. Ioan Moga din Sibiu, familia Domnului Ioan Popa, profesor și Simeon Damianu, avocat au depus ca contribuție pentru amintirea neuitatului defunct în locul unei corone pe sioriu 20 fl., pe cari îi adăogăm la fundațiunea întru amintirea de iubii răposați.

Brașov, 2 Iunie 1891.

Comitetul parohial român gr. or. din cetatea Brașovului:

Bartolomeu Balulescu,
președinte.

Mulțămita Regelui României.

M. S. Regele Carol a remis Președintelui de Consiliu al României următoarea adresă de mulțămită:

Cu o adăncă bucurie sufletescă M'am vedut încungiurat la sərbarea celui de al 25-lea an al Domniei Mele de sentimentele cele mai calde de dragoste ale iubului nostru popor. Viul resunet al acăstă sərbare a găsit, nu numai în inima tuturor Românilor, ci și peste hotare, Ne arată, că a fost considerat ca un însemnat act politic și ca un semn, că înrădăcinarea principului monarchic în România este privită cu simpatie și încredere.

Inaltele Corpuri ale Statului, clerul, armata, delegați din toate județele, cetățenii veniți din toate unghiurile Țerei, numoroșe societăți și corporațiuni M'au adus felicitările și urările lor; er nenumerate telegrame, scrisori și adrese M'au fust trimise din toate părțile. Tote acestea au fost pentru Mine dovești și mărturisiri scumpe de adevărate sentimente ale Țerei și rōdele cele dulci ale unui pătrar de secol de muncă devotată la înălțarea Patriei față cu ea însăși și în ochii lumii.

Sunt fericit, că iubitul Meu nepot, Principele hereditar de Hohenzollern, a fost lângă mine în aceste memorabile împrejurări, și a putut vedea cât de strânse sunt legăturile, cari unesc Tronul de Națiune, și ce sprinjini are Regele în Poporul Său. Intorcându-se în sinul Familiei, el va pute duce prea scumpei Mele Mume, care iubesc Țera noastră cu atăta duioșă, încredințarea, că acești 25 ani de muncă neobosită au fost răsplățiți cu prisos prin faptele săvărșite și prin afecțiunea unui întreg popor.

Dorința Mi-ar fi, să mulțumesc fiăcărui; acăsta nefind însă cu puțință, te rog, scumpul Meu președinte al consiliului, să fii interpretul Meu pe lângă toate Corpurile și autoritățile Statului, iubita noastră Capitală, care în aceste trei zile de sərbătoare, Ne-a dovedit așa de călduros sentimentele sale; în fine pe lângă toate persoanele, cari prin scrisori, telegrame și scrieri au luat parte așa de viue la un eveniment atăt de însemnat pentru Mine, spre a le arăta, că nici odată nu se va șterge din inima Mea recunoștōre ceea ce dragostea a săpat așa de adănc.

Primesc, te rog, cu acăstă plăcută împregiurare, încredințarea stimei și afecțiunii ce-ți păstrează.

București, în 16 Mai 1891.

Carol.

„Patriotism” și „dinasticism” în Deșiu.

Se scie, că faimosul Bánffy expașă, cel mai pronunțat imitator al strănăiciei „marelui” Tisza, în era atotputernăiciei sale, s'a nisuit de o parte a strivi la părete toate postulatele și drepturile Românilor din pașalicurile puse sub oblăduirea sa; de altă parte s'a îngrijit, ca mai ales în iubita-i „capitală”, în Deșiu, să se înmagazineze cât de multă cultură „patriotică” și tot felul de instituțiuni și oficii publice și private, de unde, vești Dōmne, să se propage la totă suflarea din comitatul ideile „modernului” șovinism.

Nici urmașul său br. Bornemissza, nu rămâne înapoia înainte-mergătorului său.

Spre ilustrarea „progresului”, la care au ajuns „patrioții” din Deșiu, între multe alte rezultate se servesc ca exemplu și următorul incident:

În Deșiu afară de o mulțime de muzici țigănesci, sunt și două orchestre de trîmbețe. Una — ca vai de ea — a pompiilor, ce există de vre-o câțiva ani, și alta nu de mult înființată a cetățenilor (mai ales meseriași) sub conducerea măiestrului nemțu Vilhelm Homm*, om virtuos în ale muzicii.

Acăstă din urmă orchestră, care face frumoșe progrese, fū rugată din partea șefului honveșimei de aici să iee parte la esercițiile de marșuri ale soldaților, ca în vederea participării Maj. Sale a Monarchului la esercițiile militare de tōmnă, care se vor ține pe acestea plaiuri, să li-se dede și honveșilor de aici urechile și picioarele după banda militară. Asemenea fū rugată, ca în Joiaverde (urnapja) din 28 Mai st. n., sərbătoare rom. catolică, ce se sərbază cu pompă mare și cu salve de puscă din partea soldaților asistenți, pentru ridicarea festivității, încă să ia parte la procesiune și să întoneze pentru soldați și imnul împăresc.

S'a întemplat.

Dér ce să vești? Cete-cete de „patrioți loiali” s'au năpăstuit asupra bietului Homm, ocărându-l și înfruntându-l cum le venia la gură din cauză că a „cutezat” să eserce în piața Deșiuului, (!) imnul „Gott erhalte”, la auzul căruia Maghiarii sunt în stare să turbeze?

Atăta nu fū de ajuns. Gardianul rom. cat., sēcuiul Kozma Dōme, care și

* D-lu Homm este între altele și autorul unui marș dedicat regelui României Carol I., ce fū bine primit și chiar remunerat.

de pe amvonul predică „patriotism” în sens șovinistic, abia ese din biserică și foc-foc de mână scrie D-lui Homm, să iee la cunoștință espresiunea indignă și scandalisării sale, de care a fost isbit la auzul imnului regal în tonat la sfēșitul sfințelor ceremonii, vătēmându-i grozav simțul „național”.

„Nepatriotul” Homm, asemenea scandalisat de acăstă sfruntare a lealității din partea chiar și a unui preot rom. cat., îndată îi răspunde în scris, că imnul împăresc „Gott erhalte”, care singur este prescrist și nici nu există altul, l'a esecutat la dorința conducătorilor miliției din Deșiu, și că se și cuvine, ba este datorința strictă a miliției și a tuturor supușilor Monarchului a venera cu sfințenie ruga și imnul pentru Capul statului și supremul comandant al armatei. Er cine se atinge cu mâna sacrilegă de acăst scump odor, espresiunea de supunere, lealitate și credință către Domnitor, este criminalist de „laesae Majestatis” și îl declară de atare și pe domnul „pater”. Aducându-i tot odată la cunoștință, că acăst act de infidelitate îl va comunica și cu episcopul său.

Chiar prânția și se chefia „vrednicul popă” în societatea șpanului și a altor notabilități din oraș, invitați de d-lu gardian neoaș sēcui la prânț, când sosi epistola scrisă în stil energic și cu adevărat leal a D-lui Homm, la cetirea căreia toți iucremeniră. Fuga la Homm, și asta și cea săși țină gura, pentru Dumneșeu, și să nul de de gol.

Atăta am auzit. Ce va face mai departe d-lu Homm nu șeu, prevăd însă, că lucrul se va netezi și va rămân și de astădată mușama, cum au rămas multe altele, ca de es. pajura și steagul împăresc tirit de mai multor în tină și alte fapte „glorioșe” ale lealilor „noștri” „dinastici” compatrioți, seu mai bine dicit „kossuthiști”.

Censori.

Telegramele „Gaz. Trans.”.
(Serviciul biroului de coresp. din Pesta)

Viena, 2 Iunie. Buletinul din urmă asupra stării principelui Francisc Ferdinand arată, că pe acăsta l'a apucat erăși trigurile.

Berlin, 2 Iunie „Vossische Zeitung” anunță: La stăruința lui Rudini s'a primit în noul tratat al alianței triple dispozițiunea, că Italia la casă când Franca ar încerca să ocupe Tunisul, se potă cere intervenirea aliaților. În camera deputaților a declarat cancelarul imperiului, că guvernul nu e învoit, ca desființarea vamală pe cereale să o aducă acum în consiliul federațiunei, deorece nici vorba nu e de vr-o lipsă.

Londra, 3 Iunie. Greva croitorilor creșce, până acum 9000 de croitori au sîstat lucrul.

Constantinople, 3 Iunie. Ađi nopte, trenul din Orient, care venea spre Europa, în Cserkeskoi a fost derailat și atacat de tâlhari. O societate germană ce se afla în tren a fost luată de tâlhari, cari ceru 200.000 franci bani de rēscupărare. Ambasadorul german a primit ordinul, ca să dea tâlharilor suma de rēscupărare, esprimându-și regretele față de guvernul turcesc. Banchelele Israel, care a fost eliberat de rēscupărare a sosit aici, și se va reînțorceră la Kirkesse, locul indicat de tâlhari. Tâlharii sunt Greci.

Petersburg, 3 Iunie. Poliția a făcut acum de curēnd 5000 de perchisițiuni de case, cari au adus cu sine descoperirea ligei revoluționare a studenților, care are

ramificațiuni în Moscva, Petersburg Charcov, și Odessa.

Sofia, 3 Iunie. Junctiunea de cale ferată cu Constantinopolul s'a restabilit.

Berlin 3 Iunie. După ce secretarul de stat dela ministerul de esterne a conferit cu ambasadorul turcesc, a sosit o telegramă din Constantinople, care anunță, că Poarta otomană a dispus ca să se plătescă imediat tâlharilor banii de rēscupărare, pe care i-a dūș banchelele Israel la locul indicat de tâlhari.

Petersburg, 3 Iunie. Impăratul a primit noul sistem de calibr mic al puscilor așa numite Pachet.

Paris, 3 Iunie. Guvernul va depune în sēptemăna viitoare în cameră proiectul de lege, în urma căruia fiă-care lucrător, după 30 de ani de lucru va primi o pensie anuală dela 300 până la 600 franci, și atăt patronii cât și lucrătorii vor solvi pentru acăste, plăți egale. Statul va contribui cu două din trei părți din suma întregă a plăților. Cheltuielile anuale ale statului nu se vor urca peste suma de 100 milioane.

Belgrad, 3 Iunie. Diarele aduc scirea, care încă nu e confirmată, că regele Alexandru se va logodi cu fiica cea mai tēnără a principelui de Montenegro. Se dīce că Țarul va fi martor la logodnă. Se dīce că principele de Montenegro va sosi în cursul verii la Belgrad.

Necrolog.

Maria Podobă născ. Popu Carteziu, — soția d-lui Basiliu S. Podobă, profesor catech. gr. cat. în Clușiu, — a rēposat la 31 Mai n. c. în anul al 29-lea al etății și al 13 al fericeii sale căsătorii. Inmormēntarea s'a făcut Marti, în 2 Iunie n. c., în cimiteriul bisericei din Topa deșertă, unde s'a dorit să fiă dusă cu vre-o două sēptămâni mai înainte la soeria săi, în a căroră casă a rēposat.

O deplange nemēngăiatul său soț cu fiil săi: Veturia, Volumnia, Coriolan și Virginia; Alexandru Carteziu, econom, ca tată; Gavril Popu, canonic metropolitan în Blășiu, ca unchi și părinte cresctor; Andreiu Liviu, canonic în Lugoș; Gr. Popu, preot gr. or. în Barei; Paul Popu, econom, — ca unchi, și alte nmerose rudeni.

Basiliu Oros, preot emerit gr. c., a rēposat în Rediu la 28 Mai st. n. în anul al 94-lea al etății și al 63-lea al preoției sale. Lū deplang 4 fiice cu soții lor, mai mulți nepoți și strănepoți.

Fiă-le țărina ușor!

DIVERSE.

Nmēr nērociț. Dōmne, cum mē apasă cele 13 găluse, ce le-am mncat aseră — da, da, nmērul 13 totuși e un nmēr nērociț.

Apetit slab. Őspele: Aș mncă ceva, dér puțin, fiindcă n'am de loc apetit. Ce ai de mncare? Chelnur: Poți creeri cu ouș? — Őspele. Bine. Dér pentru ca să am o ocupațiune până când creeri cu ouș vor fi gata, adu-mi o friptură de porc cu salată!

Cursul pieței Brașov.

din 3 Iunie st. n. 1891.

Sanote romānesci	Cump. 9.29	Vēnd. 9.35
Argint romānesc	" 9.22	" 9.27
Napoleon-d'or	" 9.30	" 9.34
Lire turcesc	" 10.52	" 10.57
Imperial	" 9.52	" 9.57
Galbin	" 5.44	" 5.50

Cursul la bursa din Viena.

din 2 Iunie a. c. 1891

Renta de aur 4%	104.90
Renta de hārtă 5%	101.50
Galben împăresc	5.54
Napoleon-d'or	9.34 1/2
Mārc 100 imp. germane	57.75
Londra 10 Livres sterlinge	118.05

Proprietar:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil interimar:
Gregoru Malor.

—Preparatele antiseptice—

— pentru îngrijirea dinților și a gurei —

ale lui
D^R. GUST

făcute după principiile cele mai nonă pe terenul științei, care se ocupă cu vindecarea bolilor de dinți și din materialele cele mai bune, s'au probat ca escelente:

1. Pentru curățirea dinților naturali și artificiali,
2. La dinți găunoși, la cari împiedică progresarea rapidă a bolii.
3. La gingii slabe, cari sângerază ușor și în urma căreia se clatină dinții,
4. In contra așezării de peatră la dinți,
5. In contra mirosului și gustului rău ce se dezvoltă la cei ce suferă de dinți și de stomach,
6. Ca mijloc de alinare la dureri de dinți,
7. Ca mijloc cu efect plăcut, împospător și întăritor asupra organelor gurei.

Prețurile:

1 flacon cu apă de gură à 50 cr. și à 1 fl. suficient pentru mai multe săptămâni.

1 cutiă cu praf de dinți à 25 cr. și à 50 cr.

1 borcănel cu pastă de dinți à 40 cr.

Depozite la farmaciile și parfumeriile mai însemnate ale Ungariei.

Trimiterea de preparate în valoare de cel puțin 2 fl. se face franco-porto cu rambursă a prețului.

Depositul principal la **FRIEDRICH STENNER**, farmacia la „Lenlu de aur” în **BRAȘOVU**.

592,4—2

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria **I. Gross**, și în librăria **Nicolae Ciurcu**.

ABONAMENTE

la
„GAZETA TRANSILVANIEI”

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Rugăm pe domnii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numărul de pe fașia sub care au primit diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

FUNDATĂ ÎN 1888.

TIPOGRAFIA

FUNDATĂ ÎN 1888.

A. MUREȘIANU

BRAȘOVU, PIAȚA MARE No. 22.

Acestu stabilimentu este provăduțu cu cele mai noue mijloce tehnice și asortatū cu totu felulū de caractere de litere din cele mai moderne, este pusū în pozițiune de a putea esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acuratețā, precum:

CĂRȚI DE ȘCIINȚĀ,
LITERATURĀ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AURŪ, ARGINTŪ ȘI COLORI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
PENTRU TOTE SPECILE DE SERVICIURI.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

COMPTURI, ADRESE, CIRCULARE, SCRISORI, CUVERTE,
PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE ANUNCIURI.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE VISITĀ
DIFERITE FORMATE.

BILETE DE LOGODNĀ ȘI DE NUNȚĀ
DUPĀ DORINȚĀ ȘI ÎN COLORI.

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primescū în biuroulū tipografiei, Brașovū, piața mare Nr. 22, etaginlū I, cătrā stradā. Comandele din afarā rugāmū a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovū.